

**СЬОМА СЕСІЯ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ**

РІШЕННЯ

Проект рішення вноситься
головою Кіровоградської
обласної державної
адміністрації

від " ____ " _____ 2021 року

№ _____

м. Кропивницький

***Про внесення змін до обласної
програми розвитку агропромислового
комплексу Кіровоградської області
на 2018-2023 роки***

Відповідно до статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статті 17 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" та з метою проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності з організації та координації заходів щодо розвитку агропромислового комплексу

**обласна рада
ВИРІШИЛА:**

1. Внести зміни до обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2018-2023 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 22 серпня 2017 року №350, виклавши її у новій редакції (додається).
2. Зміни до програми, внесені цим рішенням, набирають чинності з 01 січня 2022 року.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань агропромислового комплексу та земельних відносин.

Голова обласної ради

Сергій ШУЛЬГА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Кіровоградської
обласної ради

22 серпня 2017 року № 350
(в редакції рішення
Кіровоградської обласної ради
___ листопада 2021 року № ___)

ОБЛАСНА ПРОГРАМА розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2018-2023 роки

I. Загальні положення

1. Програма розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2018-2023 роки (надалі – Програма) розроблена відповідно до:

вимог Порядку формування обласних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням обласної ради від 30 березня 2007 року № 191 (із змінами);

Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та Плану заходів на 2021-2023 роки із її реалізації, затверджених рішенням Кіровоградської обласної ради від 12 березня 2020 року № 743;

Національної доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна", підготовленої та адаптованої для України у вересні 2017 року та Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, схвалених 25 вересня 2015 року державами - членами Організації Об'єднаних Націй;

положень Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179;

щорічних програм економічного та соціального розвитку області.

2. Програма спрямована на реалізацію Стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 12 березня 2020 року № 743, у частині таких стратегічних цілей:

1) конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації (оперативні цілі: розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання регіону; розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації);

2) сталий розвиток сільських територій (оперативна ціль: стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності).

II. Аналіз стану та розвитку галузі. Найбільш характерні тенденції і роль галузі серед галузей економіки України

Сільське господарство є однією із базових галузей економіки області. Галузь формує продовольчу та, у визначених межах, економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей економіки і є соціально-економічною основою розвитку сільських територій.

У масштабі України на Кіровоградську область припадає 2,7% сільського населення і 4,8% сільськогосподарських угідь, а питома вага області в загальному обсязі виробництва валової продукції сільського господарства України стабільно утримується на рівні 4-5%. У структурі обсягу валової продукції сільського господарства переважає галузь рослинництва – 85,5%, продукція тваринництва становить 14,5%.

У галузі створюється 28% валової доданої вартості, що формується в економіці області, та зайнято понад 100 тис. осіб, що становить більше 29% від загальної чисельності зайнятих осіб.

У Кіровоградській області налічується 2031,6 тис.га сільськогосподарських угідь (82,6% площі області). У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 1764,5 тис.га (71,8%), багаторічні насадження – 25,4 тис.га (1%), пасовища та сіножаті – 242,4 тис.га (9,9%).

Сільськогосподарське виробництво на Кіровоградщині здійснюють 3,4 тис. сільськогосподарських підприємств (у т.ч. 2,6 тис. – економічно активних фермерських господарств) та 116,8 тис. особистих селянських господарств.

Сільськогосподарські підприємства відіграють важливу роль у вирощуванні експортно-орієнтованих культур. У 2020 році вони виробили 70,4% обсягу зерна, 76,1% насіння соняшнику, 45,9% сої та 100% цукрових буряків.

Домогосподарства переважають у виробництві картоплі, овочів та фруктів – відповідно 99,97%, 98,05% і 97,6%.

З виробництва ряду сільськогосподарських культур аграрії Кіровоградщини займають достатньо високі показники в зоні Степу України. У 2020 році сільгоспвиробниками вирощено 4,1% загальнодержавного обсягу зернових культур, 3,5% – цукрових буряків, 2,6% – сої, 7,9% – соняшнику.

У галузі тваринництва у 2020 році збільшилось виробництво (реалізація) м'яса на 10,8%, виробництво яєць на – 18,5% до 2010 року. Чисельність поголів'я птиці збільшилась із 2010 року на 137,5 тис. гол. (+3,0%). Водночас зменшується поголів'я ВРХ, яке скоротилося за 10 років на 38,7% та виробництво молока – на 20,7% (з 343,1 тис. тонн у 2010 році до 272,1 тис. тонн у 2020 році).

Бджільництво в області – це одна з галузей, яка дозволяє сільському населенню відкривати малий та середній бізнес на селі. Виробництвом меду на Кіровоградщині займаються близько 4,2 тисяч пасічників.

Станом на 01 листопада 2021 року в області зареєстровано 3236 пасік та 192,6 тис. бджолосімей. Понад 60% – це невеликі пасіки до 50 бджолосімей.

У 2020 році виробництво меду на пасіках усіх категорій господарств області склало за статистичними даними майже 4 тис. тонн. Виробництвом меду, в основному, зосереджено в господарствах населення – понад 98%. Тобто, основна частка меду виробляється малими сільгоспвиробниками, які потребують особливої уваги та підтримки від держави. Аматорський підхід у бджільництві не відповідає сучасним викликам, для досягнення успіху пасічникам необхідно розвиватися, об'єднуватися та брати курс на промислове бджільництво на науковій основі.

Однією з основних проблем галузі на сьогодні є отруєння бджіл через порушення технологічних вимог щодо проведення обробок засобами захисту рослин та неповідомлення пасічників про проведення таких обробок відповідно до чинного законодавства. Важливою проблемою є також недостатній рівень використання бджіл в якості запилювачів ентомофільних сільськогосподарських рослин і як наслідок зниження кількісних та якісних показників продукції галузі рослинництва й рівня рентабельності галузі бджільництва.

Підприємства харчової промисловості області мають вагомий вплив на обсяг виробництва харчових продуктів у загальнодержавному виробництві: питома вага олії соняшникової – 14,5%, ковбасних виробів та подібних продуктів з м'яса – 5,4%.

На підприємствах області працюють понад 10 тис. осіб (26,2% працюючих у промисловості та 6,1% в економіці області).

Протягом останніх років у галузі виробництва харчових продуктів, напоїв відзначається позитивна тенденція збільшення обсягів реалізації продукції. У 2020 році реалізовано харчових продуктів на суму понад 13 млрд грн., що становить 38% від загального обсягу реалізації промислової продукції.

Однак, наявний виробничий та ресурсний потенціал харчової промисловості області використовується недостатньо. Потужності промислових підприємств завантажені на 12,0-87,0%. Найефективніше використовуються потужності підприємств з виробництва олії, найнижчий показник – виробництво круп. На промислову переробку надходить лише 2,3% овочів і фруктів, 5,1% продовольчої пшениці, 7,2 % молока, 17,8% м'яса від загального обсягу виробництва.

Кіровоградська область має всі соціальні, економічні та екологічні передумови для впровадження та ведення органічного землеробства, а саме: високу природну родючість земель та відносно не високий рівень забрудненості полів агрохімікатами, забезпеченість трудовими ресурсами, вигідне географічне розміщення. За площею та біопродуктивним потенціалом земельного фонду Кіровоградщина є однією з провідних областей країни. На сьогодні в області налічується майже 15 тисяч гектарів сертифікованих органічних сільськогосподарських земель. Сертифікати з органічного виробництва мають 12 суб'єктів господарської діяльності з різних видів органічного виробництва (виробництво зернових та олійних культур, ягідництво, аквакультура, бджільництво, виробництво та реалізація біопрепаратів для органічного виробництва та інше).

Протягом багатьох десятиліть екстенсивне використання земельних угідь, і особливо ріллі, не компенсувалося рівнозначними заходами щодо відтворення ґрунтів.

Вирощування культур інтенсивного мінерального живлення, зменшення внесення органічних добрив, поширення процесів ерозії призводить до від'ємного балансу гумусу в ґрунтах.

За останні 10 років площі посівів соняшнику на Кіровоградщині поступово збільшувались та у 2020 році досягли близько 600 тис. га, що складає 34% в структурі посівних площ (наукові рекомендації – не більше 10%). Значне розширення посівних площ соняшнику пов'язано з високим попитом на насіння цієї культури, високим рівнем рентабельності, в тому числі завдяки експорту олії. На сьогодні структуру посівних площ формує ринок. При такому підході порушується оптимальна структура навіть сучасних інтенсивних сівозмін. Це призводить до глибокого висушування ґрунтів, зниження родючості та накопичення збудників хвороб. Крім того, нераціонально використовується волога та втрачається перелік кращих попередників у сівозміні.

Сучасний рівень розораності території Кіровоградщини порушує екологічну рівновагу та не відповідає вимогам раціонального і екологічно виваженого використання земель у сільському господарстві. Площа розораних земель значно перевищує всі екологічно обґрунтовані норми і складає 86,8%, тоді як розораність ґрунтового покриву всієї території не повинна перевищувати 40%, у тому числі земель сільськогосподарського призначення 50%.

Унаслідок ерозійних процесів ґрунти області втрачають верхній, найбільш родючий шар. Для відновлення родючості середньо- та сильно еродованих ґрунтів доцільно вивести їх із ріллі з наступним використанням під природні угіддя, заліснення і залуження злаково-бобовими травами.

На такій значній території за нинішнього екстенсивного та надмірного аграрного виробництва практично неможливо забезпечити його стабільний, конкурентоспроможний і екологічно безпечний розвиток. За результатами останнього туру обстежень Кіровоградською філією ДУ "Держґрунтохорона" (2016-2020 рр.) із 456,9 тис. га виявлено 48,4 тис. га кислих ґрунтів, що складає 10,6% від загальної площі обстежених сільськогосподарських угідь області. Для зменшення частки кислих ґрунтів, за сучасних умов ведення землеробства, потрібно проводити вапнування.

При інтенсивному веденні землеробства та недостатньому внесенні органічних добрив відбувається зниження умісту гумусу в ґрунтах області. Якщо середньозважений вміст гумусу під час IV туру (1981-1985рр.) складав 4,4%, то вже під час останнього XI туру (2016-2020 рр.) – 4,1% (зменшився на 0,3%). Для забезпечення бездефіцитного балансу гумусу необхідно щороку вносити 8-10 т/га органічних добрив, однак, вже протягом 15 років щороку вноситься лише 0,1 т/га.

Таке становище потребує всебічного сприяння розвитку села за допомогою розробки та впровадження регіональних програм підтримки, як обласних, так і місцевих.

Існує ряд можливостей, які варто задіяти для поліпшення становища сільських територій. Враховуючи можливості впливу заходів Програми на вирішення існуючих проблем, першочергову увагу доцільно зосередити на:

1) економічному втручанні, пов'язаному із збільшенням доданої вартості аграрного виробництва, формуванні додаткових доходів індивідуальних домогосподарств через підтримку малих та середніх виробників сільськогосподарської продукції, розвитку кооперації, асоціацій виробників;

2) соціально-економічному втручанні, спрямованому на збереження та підвищення трудового потенціалу сільських територій;

3) еколого-економічному втручанні, спрямованому на сприяння виробництва органічної сільськогосподарської продукції фермерськими та індивідуальними домогосподарствами області, на яку є сьогодні попит, створення умов для поліпшення стану довкілля, формування екологічної культури населення;

4) популяризації нетрадиційних для сільської місцевості видів виробництва та послуг, які створюють вищу додану вартість, підтримці самозайнятості мешканців через розвиток сільського зеленого туризму та приватного підприємництва;

5) сприянні розвитку різних форм кооперації, підтримці сімейних фермерських господарств, забезпеченні доступності ринків збуту для малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції, інфраструктури для зберігання сільськогосподарської продукції, запровадженні нових технологій та обладнання для переробки сільськогосподарської сировини;

6) стимулюванні розвитку малого і середнього підприємництва на сільських територіях;

7) створенні замкнених циклів виробництва і переробки сільськогосподарської продукції;

8) вирощуванні екологічно чистої продукції та розвитку органічного виробництва.

III. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

За результатами проведеного аналізу існуючого стану розвитку агропромислового комплексу, виробничого потенціалу аграрного сектора економіки Кіровоградської області, а також реальних можливостей впливу на вирішення наявних проблем на обласному рівні, визначено такі ключові проблеми, на розв'язання яких спрямована програма:

1) зміна погодно-кліматичних умов, що зумовлено зростанням температури повітря, як середньорічної, так і для окремих періодів року, що особливо негативно впливає на умови ведення землеробства;

2) значне зношення зрошувальних систем області;

3) відсутність культури страхування посівів сільськогосподарських культур;

4) нераціональне використання земель сільськогосподарського призначення;

5) дефіцит фінансових ресурсів для стабільного ведення господарської діяльності сільськогосподарськими виробниками, зокрема, брак інвестиційних ресурсів та важкодоступність банківських кредитів стримують розвиток малого аграрного бізнесу на селі. Отримання кредитів є проблемою, особливо для новостворених фермерських господарств або сімейних фермерських господарств (без статусу юридичної особи), тому фінансова підтримка для них є найбільш важливою;

6) оновлення матеріально-технічної бази, підвищення частки доданої вартості в сільськогосподарському виробництві та створення інвестиційних умов для розвитку агропромислової інтеграції;

7) відсутність мотивації в сільськогосподарських товаровиробників до розвитку трудомістких галузей – овочівництва, ягідництва, скотарства, рибальства, які потребують значних трудових затрат і тривалого обороту вкладених ресурсів;

8) недостатній рівень задоволення споживчих потреб населення області в окремих видах сільськогосподарської продукції;

9) відведення недостатньої ролі сільськогосподарській кооперації й укрупнення дрібних сільськогосподарських товаровиробників в межах сільських громад не створює економічного підґрунтя для розвитку сільських територій та формування виробниками консолідованої позиції щодо захисту своїх інтересів;

10) недостатня поінформованість значної частини сільськогосподарських виробників про кон'юнктуру ринків та умови ведення бізнесу в галузі, а також щодо прогресивних технологій в аграрному виробництві.

IV. Визначення мети Програми

Метою Програми є створення передумов стабільного динамічного розвитку виробництва конкурентоспроможної продукції сільського господарства та продукції харчової галузі, аграрними підприємствами, малими суб'єктами господарювання та особистими селянськими господарствами для розбудови ефективної економіки села, як передумови формування самодостатніх територіальних сільських громад та запровадження засад сталого сільського розвитку.

V. Напрями реалізації, основні завдання та заходи Програми

Досягнення мети планується здійснити за такими пріоритетними напрямами:

1. Сприяння ефективному розвитку малих та середніх суб'єктів господарювання, виробництву конкурентної продукції з доданою вартістю:

1) сприяння розвитку пріоритетних напрямків у рослинництві шляхом:

нарощення обсягів виробництва зерна через посилення співпраці закладів освіти та наукових установ з дрібними та середніми агровиробниками;

розробки науково-методичних рекомендацій щодо оцінки параметрів фактичних й очікуваних змін клімату та їх наслідків;

проведення аналізу ефективного використання земель сільськогосподарського призначення;

здійснення заходів із знищення та попередження подальшого розповсюдження амброзії полинолистій на землях області;

створення сприятливих умов та пріоритетної системи підтримки для розвитку ягідництва, садівництва, овочівництва та інфраструктури для збереження і збуту виробленої продукції з використанням сучасних технологій зберігання продукції;

2) сприяння розвитку пріоритетних напрямків у тваринництві шляхом:

здійснення заходів щодо недопущення розповсюдження на території області емерджентних хвороб тварин та запровадження відшкодування майнової шкоди постраждалим;

посилення селекційно-племінної роботи в тваринництві, створення племінних репродукторів сільськогосподарських тварин з метою сприяння відтворення високоефективних порід тварин та поліпшення племінного потенціалу маточного стада;

сприяння доступу до усіх видів фінансової підтримки суб'єктів господарювання агропромислового комплексу;

підтримки молочного скотарства у сімейних, малих та середніх господарствах, їх кооперативах;

3) сприяння розвитку агропродовольчих ланцюгів створення доданої вартості шляхом:

інформування виробників сільськогосподарської продукції, які виробляють продукцію з доданою вартістю та забезпечують переробку сільськогосподарської продукції щодо діючих програм підтримки за цим напрямом з бюджетів усіх рівнів;

стимулювання виробництва нових видів продукції харчової промисловості;

підтримка аграрних кластерів різного спрямування з метою участі в проєктах та грантовій діяльності для дотримання умов конкурсу (у т. ч. співфінансування);

4) підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств сільськогосподарської галузі області шляхом:

фінансування видатків на участь у виставково-ярмаркових заходах, семінарах, ділових зустрічах, тощо;

вжиття заходів щодо залучення товаровиробників області до участі у виставково-ярмаркових заходах.

2. Фінансова підтримка в галузях агропромислового комплексу:

1) фінансова підтримка за такими напрямками:

фінансова підтримка суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, фізичних осіб шляхом компенсації відсотків за кредитами (позиками), залученими у банківських установах чи кредитних спілках в національній валюті;

фінансова підтримка суб'єктів господарювання на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів на реалізацію бізнес-планів;

фінансова підтримка у вигляді дотації на площу угідь, на яких проводимуться заходи із збереження та відтворення родючості ґрунтів;

фінансова підтримка у вигляді часткової компенсації страхових платежів;

фінансова підтримка виробників органічної продукції;

3. Розвиток сімейного фермерства та кооперації на селі, сільськогосподарського дорадництва:

1) залучення коштів міжнародних організацій для розвитку підприємництва в сільській місцевості, сільськогосподарських дорадчих служб та сільськогосподарської кооперації шляхом:

моніторингу проєктів міжнародної технічної допомоги та сприяння долученню до них зацікавлених малих агровиробників та їх об'єднань;

2) розвиток дорадництва та інформаційно-консультативної системи:

надання сільськогосподарським виробникам та їх об'єднанням консультативно-дорадчої допомоги;

залучення територіальних громад до створення оптимальної та ефективної моделі сільськогосподарського дорадництва;

сприяння підготовці та перепідготовці кваліфікованих сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників;

3) проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо діяльності сільськогосподарських кооперативів:

впровадження консультативної адресної допомоги охочим заснувати сільськогосподарські кооперативи;

проведення семінарів-навчань з питань підготовки, реєстрації установчих документів кооперативів, ведення фінансово-господарської діяльності, тощо.

4. Підтримка сталого розвитку сільських територій шляхом:

1) заохочення кваліфікованої молоді до проживання у сільській місцевості:

популяризації державних програм підтримки фермерів-початківців та допомога молодим фермерам в отриманні доступних фінансових інструментів для роботи на землі;

створення інформаційного банку базових бізнес-планів для започаткування власної справи в галузі сільського господарства з урахуванням погодно-кліматичних та територіальних умов Кіровоградської області;

надання допомоги молоді в отриманні пільгових кредитних ресурсів для придбання, нового будівництва, добудови та, реконструкції житлового будинку,

спорудження інженерних мереж у рамках обласної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі "Власний дім".

2) сприяння зайнятості населення в сільській місцевості поза сферою сільськогосподарського виробництва, включаючи розвиток сільського "зеленого" туризму:

організація та проведення освітніх заходів для осіб, які бажають займатися сільським зеленим туризмом;

підготовка фахівців для роботи у сфері сільського зеленого туризму.

3) розвиток земельних відносин в області:

проведення заходів для сільськогосподарських і лісгосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорону земель відповідно до розроблених програм та проєктів землеустрою, а також на проведення інвентаризації земель, нормативно-грошової оцінки землі;

4) формування культури виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства та пропагування здорового способу життя серед населення області:

організація підготовки та проведення семінарів, нарад, засідань за круглим столом, в тому числі виїзних, щодо впровадження органічного виробництва, популяризації та реалізації органічної продукції;

забезпечення органічних підприємств зручною та ефективною науково-дослідною підтримкою та підготовкою фахівців із питань ведення органічного виробництва шляхом запровадження спеціальних програм та курсів.

5. Напрями реалізації та заходи Програми наведено у IX Розділі.

VI. Обсяги, джерела фінансування та строки реалізації Програми

1. Виконання завдань та заходів Програми заплановано здійснювати протягом 2018-2023 років. На реалізацію завдань і заходів Програми заплановано залучити 61,04 млн. грн., в тому числі;

обласного бюджету – 59,54 млн. грн.;

місцевих бюджетів – 1,5 млн. грн.

2. Ресурсне забезпечення обласної програми зазначене у в додатку 1.

3. Кошти державного бюджету будуть спрямовані на:

1) фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів;

2) підтримку розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції;

3) підтримку розвитку фермерських господарств;

4) підтримку розвитку виноградарства, садівництва і хмелярства;

5) часткову компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва;

- 6) підтримку страхування сільськогосподарської продукції;
- 7) підтримку агровиробників, які встановили або модернізували системи зрошення у своїх господарствах;
- 8) надання кредитів фермерським господарствам.

4. Кошти обласного бюджету спрямовуватимуться у вигляді фінансової підтримки на конкурсній основі за такими напрямками:

1) фінансова підтримка суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, фізичних осіб шляхом компенсації відсотків за кредитами (позиками) залучених у банківських установах чи кредитних спілках в національній валюті – 6 млн. грн.;

2) фінансова підтримка суб'єктів господарювання на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів на реалізацію бізнес-планів – 27 млн. грн. Ця підтримка надається через Обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі (далі – Фонд);

3) фінансова підтримка, у вигляді дотації на площу угідь, на яких проводитимуться заходи із збереження та відтворення родючості ґрунтів – 14 млн. грн.;

4) фінансова підтримка у вигляді часткової компенсації страхових платежів – 4 млн. грн.;

5) фінансова підтримка виробників органічної продукції – 0,4 млн. грн.

5. Обсяг коштів обласного бюджету на виконання Програми щороку визначається рішенням обласної ради під час затвердження обласного бюджету Кіровоградської області на відповідний рік або внесення змін до нього.

Головним розпорядником цих коштів є департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації та інші структурні підрозділи облдержадміністрації (у разі необхідності), визначені обласною радою.

6. Кредитними ресурсами Фонду є кошти обласного бюджету, районних бюджетів, бюджетів місцевого самоврядування, виділених на виконання Програми та відповідних місцевих програм.

7. Порядок використання коштів обласного бюджету на виконання заходів цієї Програми затверджується розпорядженням голови облдержадміністрації.

8. Виконання заходів Програми планується здійснювати також за рахунок коштів, виділених на виконання відповідних місцевих програм.

VII. Очікувані показники виконання Програми

1. Очікуваним результатом виконання запланованих заходів за період дії Програми є:

1) поступовий перехід на новий рівень розвитку аграрного комплексу області, зокрема, малого та середнього підприємництва на селі;

2) повноцінне використання його потенційних можливостей, і, як наслідок, нарощування обсягів виробництва валової продукції сільського господарства, що забезпечить сталий розвиток сільських територій.

2. Реалізація заходів Програми сприятиме:

1) збільшенню індексу виробництва сільськогосподарської продукції;

2) підвищенню урожайності ранніх зернових та зернобобових культур;

3) поступовому нарощенню племінних генетичних ресурсів (маточного поголів'я) для їх реалізації суб'єктами господарювання області;

4) підвищенню продуктивності сільськогосподарських тварин;

5) створенню нових форм малого підприємництва на селі, у т.ч. фермерських господарств сімейного типу;

6) створенню та відновленню діяльності сільськогосподарських кооперативів;

7) створенню сільськогосподарських дорадчих служб/підготовці та перепідготовці сільськогосподарських дорадників та дорадників-експертів;

8) збільшенню кількості проведених сільськогосподарських дорадчих заходів;

9) зростанню кількості підприємств – виробників органічної продукції в області;

10) створенню аграрних кластерів;

11) створення додаткових робочих місць (за рахунок сприяння розвитку садівництва та ягідництва в області);

12) поступовому зростанню рівня середньомісячної номінальної заробітної плати у сільському господарстві;

13) збільшенню площ угідь, на яких проводитимуться заходи із збереження та відтворення родючості ґрунтів, у т.ч. розкислення ґрунтів за рахунок їх вапнування;

14) здешевленню страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) сільськогосподарським товаровиробникам.

3. Показники продукту Програми наведено у додатку 2.

4. Створення сприятливих умов ведення галузі за фінансової підтримки з бюджетів усіх рівнів, залучення інвестицій та проєктів міжнародної технічної допомоги зміцнить продовольчу безпеку області та забезпечить досягнення мети Програми.

VIII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

1. Координацію та контроль за виконанням заходів і завдань Програми здійснює департамент агропромислового розвитку обласної державної

адміністрації та забезпечує внутрішній фінансовий контроль за використанням бюджетних коштів.

2. Для реалізації завдань, визначених Програмою, видається розпорядження голови обласної адміністрації.

3. Учасники Програми: структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні органи міністерств і відомств України в області, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради, інші установи, підприємства, організації – надають інформацію на узагальнення департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації щокварталу до 15 числа місяця, наступного за звітним періодом.

4. В частині фінансової підтримки на зворотній основі, департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації здійснює контроль за цільовим використанням коштів, наданих суб'єктам господарювання, фізичним особам, та ефективністю впровадження ними бізнес-планів.

5. Супровід кредитних ліній з фінансової підтримки для реалізації бізнес-планів переможцями конкурсів (укладення кредитних договорів, забезпечення кредитів, організація виконання договірних зобов'язань отримувачами коштів з повернення кредитів і сплати відсотків за користування кредитами, повернення коштів до бюджету, претензійна робота) здійснюється Фондом.

6. Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації щокварталу до 25 числа місяця, наступного за звітним періодом, надає керівництву обласної державної адміністрації, обласній раді та департаменту економічного розвитку та торгівлі обласної державної адміністрації інформації про стан виконання Програми.

7. Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, не пізніше ніж у двомісячний термін після закінчення встановленого терміну виконання Програми, подає заключний звіт про результати виконання Програми на розгляд обласної ради разом з пояснювальною запискою за формою згідно з додатком 5 до Порядку формування обласних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням обласної ради від 30 березня 2007 року №191 (із змінами).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
				ДПС України в області, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради								
		4) здійснення заходів із знищення та попередження подальшого розповсюдження амброзії полинолистної на землях області;	2022-2023	Головне управління Держпродспоживслужби в області, департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	Бюджетні асигнування на утримання виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців						
		5) створення сприятливих умов та пріоритетної системи підтримки для розвитку ягідництва, садівництва, овочівництва та інфраструктури для збереження і збуту виробленої продукції з використанням сучасних технологій зберігання продукції.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, сільськогосподарські дорадчі служби, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	Бюджетні асигнування на утримання	У межах кошторису на утримання виконавців						
2.	Сприяння розвитку пріоритетних напрямів тваринництва:	у 1) здійснення заходів щодо недопущення розповсюдження на території області смердженних хвороб тварин та запровадження відшкодування майнової шкоди постраждалим;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, головне управління Держпродспоживслужби в області, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	ОБ – 3000, місцеві, бюджети (далі – МБ) – 900	3000	500	500	500	500	500	500
		2) посилення селекційно-племінної роботи в тваринництві, створення племінних репродукторів	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації,	Державний бюджет (далі- ДБ)	У межах бюджетних призначень на відповідний рік						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
				облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, головне управління Держпродспоживслужби в області, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	виконавців							
		3) підтримка аграрних кластерів різного спрямування з метою участі в проєктах та грантовій діяльності для дотримання умов конкурсу (у т. ч. співфінансування);	2022-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, наукові установи області, заклади освіти, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	ОБ - 3000	3000					1500	1500
4.	Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств сільськогосподарської галузі області:	1) забезпечення проведення заходів, пов'язаних зі сприянням участі сільськогосподарських товаровиробників у всеукраїнських та міжнародних виставково-ярмаркових заходах;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	ОБ - 1200	1200	150	150	150	150	300	300
		2) вжиття заходів щодо залучення товаровиробників області до участі у виставково-ярмаркових заходах.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	Бюджетні асигнування на утримання виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
II. Фінансова підтримка в галузях агропромислового комплексу												
1.	Фінансова підтримка за наступними напрямками:	1) фінансова підтримка суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, фізичних осіб шляхом компенсації відсотків за кредитами (позиками) залучених у банківських установах чи кредитних спілках в національній валюті;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	ОБ – 6000	6000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
		2) фінансова підтримка суб'єктів господарювання на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів на реалізацію бізнес-планів;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі	ОБ - 27000	27000	2000	3000	4000	5000	6000	7000
		3) фінансова підтримка у вигляді дотації на площу угідь, на яких проводяться заходи із збереження та відтворення родючості ґрунтів;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	ОБ - 14000	14000	2000	2000	2000	2000	3000	3000
		4) фінансова підтримка суб'єктів господарювання в галузі сільського господарства, фізичним особами у вигляді часткової компенсації страхових платежів;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, страхові компанії	ОБ - 4000	4000	500	500	500	500	1000	1000
		5) фінансова підтримка виробників органічної продукції.	2022-2023	Департамент агропромислового розвитку	ОБ - 400 МБ - 600	400 600					200 300	200 300

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
III. Розвиток сімейного фермерства та кооперації на селі, сільськогосподарського дорадництва												
1.	Залучення коштів міжнародних організацій для розвитку підприємництва в сільській місцевості, сільськогосподарських дорадчих служб та сільськогосподарської кооперації:	Моніторинг проектів міжнародної технічної допомоги та сприяння долученню до них зацікавлених малих агровиробників та їх об'єднань.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, сільськогосподарські дорадчі служби, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради, організації донори по наданню МТД	Бюджетні асигнування на утримання виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців						
2.	Розвиток дорадництва та інформаційно-консультативної систем:	1) надання сільськогосподарським виробникам та їх об'єднанням консультативно-дорадчої допомоги;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, сільськогосподарські дорадчі служби, наукові установи, заклади освіти, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	ОБ - 180	180	5	5	5	5	80	80
		2) залучення територіальних громад до створення оптимальної та ефективної моделі сільськогосподарського дорадництва;	2022-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, сільськогосподарські дорадчі служби	Бюджетні асигнування на утримання виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців						
		3) сприяння підготовці та перепідготовці кваліфікованих сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, сільськогосподарські	ОБ – 300	300	50	50	50	50	50	50

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		отриманні пільгових кредитних ресурсів для придбання, нового будівництва, добудови та реконструкції житлового будинку, спорудження інженерних мереж у рамках обласної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі "Власний дім".	2023	агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради, обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі	асигнування на утримання виконавців							
2.	Сприяння зайнятості населення в сільській місцевості поза сферою сільськогосподарського виробництва, включаючи розвиток сільського "зеленого" туризму тощо:	1) організація та проведення освітніх заходів для осіб, які бажають займатися сільським зеленим туризмом;	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, сільськогосподарські дорадчі служби, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	ОБ - 50	50	5	5	5	5	15	15
		2) підготовка фахівців для роботи у сфері сільського зеленого туризму.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, заклади освіти, сільськогосподарські дорадчі служби, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	ОБ - 30	30	5	5	5	5	5	5
3.	Розвиток земельних відносин в області:	Проведення заходів для сільськогосподарських і лісгосподарських потреб,	2022-2023	Департамент агропромислового розвитку	ОБ – за рахунок коштів, що надходять до	У межах видатків, передбачених у місцевих бюджетах, на здійснення заходів із землеустрою						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		поліпшення відповідних угідь, охорона земель відповідно до розроблених програм та проєктів землеустрою, а також проведення інвентаризації земель, нормативно-грошової оцінки землі.		облдержадміністрації, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради	спеціального фонду ОБ в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва МБ							
4.	Формування культури виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства та пропагування здорового способу життя серед населення області:	1) організація підготовки та проведення семінарів, нарад, засідань за круглим столом, в тому числі виїзних, щодо впровадження органічного виробництва, популяризації та реалізації органічної продукції;	2022-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, наукові установи області, заклади освіти, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради, сільськогосподарські дорадчі служби	ОБ – 150	150					75	75
		2) забезпечення органічних підприємств зручною та ефективною науково-дослідною підтримкою та підготовкою фахівців із питань ведення органічного виробництва шляхом запровадження спеціальних програм та курсів.	2018-2023	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Інститут сільського господарства Степу НААН, наукові установи, заклади освіти, сільськогосподарські дорадчі служби	ОБ - 80	80	5	5	5	5	30	30

ПАСПОРТ
обласної програми розвитку агропромислового комплексу
на 2018-2023 роки

1.	Програма затверджена: рішенням обласної ради від №	
2.	Ініціатор розроблення програми	Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації
3.	Дата, номер і назва розпорядження голови облдержадміністрації про розроблення програми	Від 16 травня 2017 року №244-р "Про розробку проекту обласної програми розвитку агропромислового комплексу на 2018-2023 роки"
4.	Розробник програми	Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації
5.	Співрозробники програми	-
6.	Відповідальний виконавець програми	Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації
7.	Учасники програми	Структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні органи міністерств і відомств України в області, райдержадміністрації, міські, селищні, сільські ради, інші установи, підприємства, організації
8.	Терміни реалізації програми	2018-2023 роки
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, усього, тис. грн., у тому числі:	61040
	кошти державного бюджету	-
	кошти обласного бюджету	59540
	кошти місцевих бюджетів	1500
	кошти небюджетних джерел	-
10.	Основні джерела фінансування програми	Обласний бюджет; місцеві бюджети.

Розробник програми

**В.о директора департаменту
агропромислового розвитку
облдержадміністрації**

_____

Тетяна БУРАГА

Додаток 1

до обласної програми розвитку
агропромислового комплексу
Кіровоградської області на 2018-2023 роки
(пункт 2 розділу VI)

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2018-2023 роки

тис. грн.

Обсяги коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Роки						Усього витрат
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Усього	6385	7385	8385	9385	14250	15250	61040
Обласний бюджет *	6235	7235	8235	9235	13800	14800	59540
Місцеві бюджети	150	150	150	150	450	450	1500

*Обсяг коштів щороку визначається (уточнюється) під час затвердження обласного бюджету або внесення змін до нього, виходячи із ресурсних можливостей бюджету.

Додаток 2
до обласної програми розвитку
агропромислового комплексу
Кіровоградської області на 2018-2023 роки
(пункт 3 розділу VII)

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТУ
обласної програми розвитку агропромислового комплексу
Кіровоградської області на 2018-2023 роки

№ п/п	Назва показника	Одиниці виміру	Вихідні дані на початок розробки Програми (2016 рік)	Роки						Усього за період дії Програми
				2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Показники продукту Програми										
1.	Індекс виробництва сільськогосподарської продукції, %	%	109,3	120,6	107,6	70,5	122,5	102,5	101,6	x
II. Показники ефективності Програми										
1.	Урожайність ранніх зернових та зернобобових культур	ц/га	37,7	32,7	40,6	35,2	46,2	46,5	46,8	x
2.	Кількість реалізованої суб'єктам господарювання області племінної худоби: ВРХ; свиней	голів	64	133	164	171	267	273	280	1288
			13	24	26	39	58	81	89	317
3.	Молочна продуктивність корів у всіх категоріях господарств	кг/на одну голову	4984	5491	5716	5527	5685	5799	5843	x
4.	Кількість новостворених фермерських господарств	од.	2990	47	72	40	61	70	80	370
5.	Кількість новостворених сільськогосподарських кооперативів	од.	32	1	4	1	0	1	2	9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	Кількість створених сільськогосподарських дорадчих служб/ підготовлених сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників	од.	1/20	0/0	0/24	1/3	1/10	1/15	1/15	4/67
7.	Кількість сертифікованих підприємств - виробників органічної продукції	од.	15	15	16	16	17	20	22	x
8.	Кількість створених аграрних кластерів	од.	0	-	-	-	-	1	0	1
9.	Середньомісячна номінальна заробітна плата у сільському господарстві	грн	4017	6748	8118	9130	10420	11650	13050	x
III. Показники якості Програми										
1.	Кількість проведених дорадчих заходів	од.	8	15	23	29	35	38	41	181
2.	Створено додаткових робочих місць у садівництві та ягідництві (для сезонних робіт), наростаючим підсумком	од.	-	-	-	-	250	300	400	400
3.	Площа угідь, на яких проводитимуться заходи із збереження та відтворення родючості ґрунтів	га	-	-	-	-	-	6000	6000	12000
4.	Площі сільськогосподарських угідь, по яким відшкодовано сільськогосподарським товаровиробникам частину страхових платежів за договором страхування сільськогосподарської продукції від сільськогосподарських ризиків	га	-	599,7	-	-	1000	3000	4000	8599,7
